

ผลของโปรแกรมการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว ต่อการรับรู้การสนับสนุนทางสังคม
จากครอบครัวและพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้ป่วยกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือด

มาลิน มาลาอี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลครอบครัว

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

พฤษภาคม 2549

ISBN 974-546-881-4

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ มาลิน มาลาอี ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลครอบครัว ของมหาวิทยาลัย
บูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

.....ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จินตนา วัชรสินธุ์)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนีรัตน์ ภาณุรูป)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาภรณ์ ดินาน)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จินตนา วัชรสินธุ์)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนีรัตน์ ภาณุรูป)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาภรณ์ ดินาน)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชื่นฤดี คงศักดิ์ตระกูล)

.....กรรมการ

(ดร.พิศมัย หอมจำปา)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลครอบครัวของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

วันที่...14.....เดือน...พฤศจิกายน...พ.ศ. 2549

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์ ระดับบัณฑิตศึกษา

จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

ประจำภาคต้น ปีการศึกษา 2547

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จินตนา วัชรสินธุ์ ซึ่งเป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มณีนันท์ ภาณุปรกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาภรณ์ ดีนาน กรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์ทุกขั้นตอน รวมทั้งสนับสนุนให้กำลังใจ ผู้วิจัย รู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ รวมทั้งกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนันต์ คงศักดิ์ตระกูล ดร.พิศมัย หอมจำปา ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและเสนอข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ ตลอดจนช่วยตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบความตรงของเนื้อหาของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และให้ข้อเสนอแนะ คำแนะนำตลอดทั้งแนวทางที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัยครั้งนี้ ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ในระหว่างการศึกษาและให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพาที่ได้ให้ทุนสนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการ โรงพยาบาลพระนครศรีอยุธยา พยาบาลประจำแผนกผู้ป่วยนอก พยาบาลประจำคลินิกโรคหัวใจ และเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่ให้ข้อมูลตลอดจนให้ความช่วยเหลือสนับสนุนอย่างดีในการทดสอบเครื่องมือในการทำวิจัย และขอขอบคุณผู้ป่วยกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดที่ให้ความร่วมมืออย่างดีในการทดลองใช้เครื่องมือ ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการ โรงพยาบาลเสนา พยาบาลประจำคลินิกอายุรกรรม ตลอดจนเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือและให้การสนับสนุนเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูล ขอขอบคุณผู้ป่วยกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดและครอบครัวทุกท่านที่ให้ความร่วมมืออย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้

สุดท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ พี่ ๆ หลาน ๆ ทุกคนของครอบครัว มาลา อีที่คอยอยู่เคียงข้างให้ความรักความห่วงใย และเป็นกำลังใจที่สำคัญยิ่งที่ทำให้ผู้วิจัยมีความพยายามในการทำวิทยานิพนธ์จนประสบผลสำเร็จได้ในครั้งนี้ ขอขอบคุณ พี่ น้อง และเพื่อน ๆ ตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

มาลิน มาลาอี

45911479: สาขาวิชา: การพยาบาลครอบครัว; พย.ม. (พยาบาลครอบครัว)

คำสำคัญ: ผู้ป่วยกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือด/ โปรแกรมการสนับสนุนทางสังคม/ การรับรู้

การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว/ พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ

มาลิน มาลาธิ: ผลของโปรแกรมการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวต่อการรับรู้
การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวและพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้ป่วยกล้ามเนื้อหัวใจ
ขาดเลือด (EFFECTS OF FAMILY SOCIAL SUPPORT PROGRAM ON PERCEIVED
FAMILY SOCIAL SUPPORT AND HEALTH PROMOTING BEHAVIORS IN ISCHEMIC
HEART PATIENTS) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: จินตนา วัชรสินธุ์, Ph.D., มณีรัตน์ ภาณุป,
Ph.D., อภรณ์ ดินาน, Ph.D., 160 หน้า. ปี พ.ศ. 2549. ISBN 974-546-881-4

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของโปรแกรม
การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวต่อการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวและ
พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้ป่วยกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือด โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบ
สองกลุ่มวัดสองครั้ง กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้ป่วยกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดและครอบครัวที่เข้ารับ
การตรวจรักษาที่คลินิกอายุรกรรม แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
จำนวน 40 คู่ แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง ซึ่งเป็นกลุ่มที่ได้รับ โปรแกรมการสนับสนุนทางสังคมจาก
ครอบครัว จำนวน 20 คู่และกลุ่มควบคุมเป็นกลุ่มที่ได้รับการพยาบาลตามปกติ จำนวน 20 คู่
วัดการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวและพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้ป่วย
กล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือด วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
และเปรียบเทียบความแตกต่างโดยการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า ผลต่างเฉลี่ยของคะแนนการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว
ในกลุ่มที่ได้รับ โปรแกรมการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการพยาบาล
ตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้ป่วยกล้ามเนื้อ
หัวใจขาดเลือดในกลุ่มที่ได้รับ โปรแกรมการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับ
การพยาบาลตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 จากผลการวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า
โปรแกรมการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวสามารถนำมาใช้ในการพยาบาลผู้ป่วยกล้ามเนื้อ
หัวใจขาดเลือดและครอบครัวเพื่อเพิ่มการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวและพฤติกรรมส่งเสริม
สุขภาพ

45911479: MAJOR FAMILY NURSING; M.N.S (FAMILY NURSING)

KEYWORDS: ISCHEMIC HEART PATIENTS/ FAMILY SOCIAL SUPPORT

PROGRAM/ PERCEIVED FAMILY SOCIAL SUPPORT/ HEALTH
PROMOTING BEHAVIORS

MALIN MALAEE: EFFECTS OF FAMILY SOCIAL SUPPORT PROGRAM ON
PERCEIVED FAMILY SOCIAL SUPPORT AND HEALTH PROMOTING BEHAVIORS IN
ISCHEMIC HEART PATIENTS. THESIS ADVISORS: CHINTANA WACHARASIN, Ph.D.,
MANEERAT PHAKTOOP, Ph.D., APORN DEENAN, Ph.D., 160 P. 2006. ISBN 974-546-881-4

This quasi-experimental research examined the effects of a family social support program on perceived family social support and health promoting behaviors in ischemic heart patients. A pretest-posttest design of non-equivalent group was performed. The sample consisted of 40 ischemic heart patients and families from an out-patient department of internal medicine at the Sena community hospital in Ayuttaya province. Twenty family members of the ischemic heart patients in the experimental group received the family social support program, and twenty family members of ischemic heart patients in the control group received routine nursing care. The questionnaires were used to measure the perceived family social support and health promoting behaviors of ischemic heart patients. The data were analyzed using mean, standard deviation, and t-test.

The results revealed that the difference between the average score of perceived family social support in ischemic heart patients of the experimental group was significantly higher than the control group which received routine nursing care at .001 ($t= 8.39$, $p< .001$). The difference between the average score of health promoting behaviors in ischemic heart patients of the experimental group was significantly higher than the control group which received routine nursing care at .001 ($t=5.34$, $p< .001$). These results indicated that a family social support program can increase the perceived family social support and health promoting behaviors in ischemic heart patients.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	6
สมมติฐานการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
ขอบเขตการวิจัย.....	7
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
ภาวะกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือด (Ischemic Heart Disease).....	12
ผลกระทบของความเจ็บป่วยด้วยภาวะกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือด.....	20
แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการส่งเสริมสุขภาพ.....	23
พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือด.....	24
แนวคิดเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว.....	35
ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวกับการรับรู้การ สนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวและพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้ป่วย กล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือด.....	41
โปรแกรมการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว.....	46

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย	49
รูปแบบการวิจัย	49
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	50
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	51
การสร้างเครื่องมือ	51
การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ	55
การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง	56
การเก็บรวบรวมข้อมูล	56
การวิเคราะห์ข้อมูล	62
4 ผลการวิจัย	63
การนำเสนอผลการวิจัย ตามลำดับดังนี้	63
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิจัย	63
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	73
สรุปผลการวิจัย	74
อภิปรายผล	75
ข้อเสนอแนะ	78
บรรณานุกรม	80
ภาคผนวก	91
ภาคผนวก ก	92
ภาคผนวก ข	107
ภาคผนวก ค	125
ภาคผนวก ง	151
ภาคผนวก จ	157
ประวัติย่อของผู้วิจัย	160

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส ศาสนา อาชีพ ระดับการศึกษาสูงสุด รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ลักษณะครอบครัว บุคคลที่อาศัยอยู่ด้วย ระยะเวลาที่ทราบว่า มีภาวะกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือด และการได้รับความรู้เกี่ยวกับ ภาวะกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม..... 64
2	ข้อมูลครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส ศาสนา อาชีพ ระดับการศึกษาสูงสุด รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ความสัมพันธ์กับผู้ป่วยภาวะกล้ามเนื้อ หัวใจขาดเลือด ระยะเวลาในการดูแลผู้ป่วยภาวะกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดของกลุ่ม ทดลองและกลุ่มควบคุม 67
3	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวของผู้ป่วย กล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะก่อนการทดลอง และระยะหลังการทดลอง 69
4	เปรียบเทียบผลต่างเฉลี่ยของคะแนนการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวของ ผู้ป่วยกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้สถิติทดสอบ ที (Independent t-test)..... 70
5	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้ป่วยกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือด ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะก่อนการทดลองและระยะหลังการทดลอง ... 71
6	เปรียบเทียบผลต่างเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้ป่วยกล้ามเนื้อหัวใจ ขาดเลือดระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้สถิติทดสอบที (Independent t-test) 72
7	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจาก ครอบครัวรายด้านและโดยรวมของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง..... 152
8	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมจาก ครอบครัวรายด้านและโดยรวมของกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง..... 153
9	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพสำหรับ ผู้ป่วยกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือด รายด้านและโดยรวม ของกลุ่มทดลอง ก่อนและ หลังการทดลอง..... 154
10	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพสำหรับ ผู้ป่วยกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือด รายด้านและโดยรวมของกลุ่มควบคุม ก่อนและ หลังการทดลอง..... 155

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	11
2 แสดงรูปแบบการวิจัย	49
3 สรุปขั้นตอนในการดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล	61